

KOMUNIKAT TUP – POZNAŃ

LISTOPAD 2024 R. (NR 3/24)

Szanowne Koleżanki, Szanowni Koledzy!

W tych szczególnych dniach wspominamy Ludzi, których już z nami nie ma. Niech więc w naszej pamięci miejsce znajdą również Koleżanki i Koledzy, którzy odeszli do wiecznej pracowni.

W tym zaduszkowym komunikacie wspominamy **Koleżankę Alicję Tatarkiewicz** wieloletnią członkinię naszego oddziału, a także **Kolegę Macieja Borsę** wiceprezesa Zarządu Głównego TUP.

Zarząd Oddziału

WSPOMNIENIE O KOL. ALICJI TATARKIEWICZ

redakcja na podstawie wspomnienia rodzinnego

Kol. Alicja Tatarkiewicz urodziła się 24 marca 1931 r. w Wieliczce. Dzieciństwo i wczesną młodość spędziła w Rzeszowie, gdzie jej rodzice Aniela i Tadeusz Steczyszynowie posiadali drogerię oraz zakład fotograficzny. Były to lata beztrudne, spędzone w ciepłej rodzinnej atmosferze, przeplatane wakacjami spędzonymi w Suchoj Beskidzkiej, obozami harcerskimi i wędrownkami po górskich szlakach.

Moment decyzji o wyborze miejsca studiów przypadł na trudne powojenne czasy. Inteligenckie pochodzenie, działalność braci ojca w Armii Krajowej oraz postawiony ojcu zarzut działalności opozycyjnej, nie ułatwiały startu w dorosłe życie. Jako kilkunastoletnia dziewczyna, córka więźnia politycznego, musiała przez długie lata skrywać swoje pochodzenie, co utrudniało jej nawiązywanie kontaktów i nie ułatwiało życia towarzyskiego. Poczucie napiętnowania i alienacji nie złamały młodego ducha, a jednym z jej życiowych przekonań stały się słowa „nie rozczulaj się nad sobą, bierz się do roboty”.

Ze względu na pochodzenie, wymarzone studia na Wydziale Architektury w Krakowie były dla niej nieosiągalne. Zdecydowała się więc przyjechać do Poznania, gdzie nikt jej nie znał. Pracowita i ambitna Alicja dopięła celu i dostała się na studia na Wydziale Architektury w Szkole Inżynierskiej. Poznań przyniósł jej nie tylko szansę na wykształcenie, ale dał jej znacznie więcej. Podczas egzaminów wstępnych, po raz pierwszy zobaczyła swojego przyszłego męża – Świętosława Tatarkiewicza, który już z tytułem inżyniera pracował w owym czasie jako asystent na uczelni, a niedługo później prowadząc ćwiczenia z rysunku zakochał się w Alicji po uszy. Gdy w 1954 roku decyzją władz Wydział Architektury w Poznaniu został zlikwidowany, przeniósł się do Warszawy i dokończył studia na Politechnice Warszawskiej. Alicja i Świętosław pobrali się w 1955 roku i po ślubie zamieszkali w Poznaniu.

Kol. Alicja Tatarkiewicz była bardzo aktywna i niezwykle angażowała się wszystko co robiła. Pracowała w jednym z poznańskich biur projektów pochłaniała większą część jej życia. Za swoją pracę otrzymywała nagrody i odznaczenia. Jednocześnie aktywnie udzielała się w stowarzyszeniach zawodowych. Była członkiem Towarzystwa Urbanistów Polskich i Stowarzyszenia Architektów Polskich. W latach 2003-2006 pełniła funkcję członka Komisji Rewizyjnej w poznańskim oddziale TUP. Będąc już w wieku senioralnym Kol. Alicja zawsze ceniła sobie oddziałowe spotkania i wydarzenia. Jeśli tylko zdrowie pozwalało, chętnie w nich uczestniczyła. Spotkania z koleżeństwem pozytywnie wpływały na jej samopoczucie i budziły ciepłe wspomnienia.

ALICJA TATARKIEWICZ (1931 - 2024)

W życiu prywatnym Alicja Tatarkiewicz również nie akceptowała pasywnego trybu życia – zawsze motywowała siebie oraz innych do pracy i ruchu. Pomimo uwag ze strony krewnych, za pierwszą wyprawę kupiła wraz z mężem składany kajak – tak się zaczęło sportowe życie nowej rodziny. Weekendowe spływy, wyjazdy na narty, biegówki, łyżwy, rowery, pływanie, wędrowki po lasach i szlakami górskimi z plecakami od schroniska do schroniska, to była jej inicjatywa. Z wiekiem zmniejszała się intensywność, ale pasji nie ubywało. Dobiegając 90-tki, chodziła na basen. Pokazała rodzinie jak żyć aktywnie i nauczyła, że nie warto przejmować się drobiazgami. Była pełna energii, którą przekazywała swoim trzem córkom. Doczekała się sześciorga wnuków i dziesięciorgo prawnuków. Żyła ponad 93 lata do wyczerpania sił, tak jak chciała.

WSPOMNIENIE O KOL. MACIEJU BORSIE

redakcja Kol. Anna Pyziak, Sekretarz Generalna Towarzystwa Urbanistów Polskich

Dr hab. inż. architekt Maciej Borsia urodził się 26 grudnia 1956 r. w Radomiu. Młodość spędził w Kielcach, gdzie w 1975 r. zdał maturę w I LO im. Stefana Żeromskiego. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Budownictwa i Architektury Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Po ukończeniu studiów w 1982 r. podjął pracę w Zakładzie Projektowania i Usług Inwestycyjnych „Inwestprojekt” w Gliwicach na stanowisku asystenta projektanta. Uczestniczył w licznych projektach z zakresu budownictwa mieszkaniowego i usługowego, zdobywając doświadczenie, które stało się solidnym fundamentem Jego dalszej kariery zawodowej.

Po 1989 r. włączył się aktywnie w proces przemian systemu planistycznego Polski, który był ważnym elementem transformacji politycznej kraju. W porozumieniu z Wojewodą Śląskim utworzył, a następnie kierował Zespołem Roboczym do spraw Modelu Funkcjonowania Infrastruktury Komunalnej Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego, który przygotowywał zmiany systemu funkcjonowania usług komunalnych w centralnej aglomeracji województwa, wynikające z przemian ustrojowych.

MACIEJ BORSIA (1956 – 2024)

W 1991 r. został powołany na stanowisko dyrektora Biura Planowania Regionalnego w Katowicach, będącego jednostką Centralnego Urzędu Planowania (wcześniej: Pracowni Planów Regionalnych Komisji Planowania przy Radzie Ministrów). Kierował tam kilkunastoosobowym zespołem, zajmującym się planowaniem regionalnym na obszarze czterech województw: bielskiego, częstochowskiego, katowickiego i opolskiego. Jednocześnie reprezentował Rząd RP w gremiach międzynarodowych, między innymi w OECD, Komitecie Wyższych Urzędników odpowiedzialnych za planowanie przestrzenne przy Radzie Europy – CEMAT inicjatywie VASAB przy Konferencji ds. Planowania Przestrzennego i Rozwoju w Obszarze Morza Bałtyckiego, czy w Komitecie monitorującym i sterującym inicjatywy Interreg. W dwustronnych relacjach z krajami sąsiedzkimi – Niemcami, Czechosłowacją (a następnie oddzielnie ze Słowacją i Czechami), Rosją, Ukrainą był przewodniczącym międzyrządowych komisji do spraw współpracy transgranicznej, gdzie m.in. kierował pracami nad strategiami i dokumentami rozwoju przestrzennego obszarów pograniczy, których celem była dwustronna koordynacja działań w sferach rozwoju społeczno-gospodarczego, infrastruktury (w tym sieci przejść granicznych) i ochrony dziedzictwa i środowiska. Był też współautorem Strategii Zintegrowanego Rozwoju Przestrzennego Obszaru Europy Środkowej, Naddunajskiej i Adriatyckiej „Vision Planet” – dokumentu opracowanego przy wsparciu funduszy UE, i opublikowanego w 2000 r., którego intencją było dopełnienie dokumentu ESDP (European Spatial Development Perspective) z 1999 r. o zagadnienia związane z problemami krajów akcesyjnych.

W latach 1995-96 odbył i ukończył (w Danii, Szwecji i Polsce) kurs w zakresie zarządzania w administracji, przeznaczony dla wyższych urzędników szczebla centralnego, prowadzony przez Duńską Szkołę Administracji Publicznej.

W 1997 r. Centralny Urząd Planowania został przekształcony w Rządowe Centrum Studiów Strategicznych, a po reformie terytorialnej roku 1999 Biuro Planowania Regionalnego w Katowicach odpowiadało z ramienia rządu RP za zagadnienia rozwoju regionalnego dwóch województw: śląskiego i opolskiego. W roku 2000 jednostka ta weszła w skład Ministerstwa Rozwoju Regionalnego i Budownictwa, a placówka w Katowicach zmieniła nazwę na Biuro Rozwoju Regionalnego. Maciej Borsa, jako jego dyrektor a jednocześnie reprezentant Rady Ministrów brał udział w negocjacjach z tymi województwami pierwszych kontraktów regionalnych, które przyjęto w roku 2000.

Od 2001 r. Biuro wcielone zostało w struktury Ministerstwa Gospodarki jako Wydział Rozwoju Regionalnego w Katowicach w Departamencie Kontraktów Wojewódzkich i Programów Pomocowych. Maciej Borsa pozostał jego dyrektorem, a jednocześnie kontynuował pracę nad dokumentami europejskimi z zakresu polityki przestrzennej jako radca ministra w Rządowym Centrum Studiów Strategicznych. W latach 2002-2004 pełnił w nim także obowiązki dyrektora Departamentu Strategii Przestrzennej i Regionalnej, odpowiadając za Długofalową Strategię Rozwoju Regionalnego kraju, Koncepcję Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju oraz za współpracę międzynarodową w dziedzinie planowania i programowania rozwoju – między innymi w ramach europejskiej inicjatywy Interreg.

W latach 2004-2008 został koordynatorem projektów w RTI Polska – samodzielnej jednostki konsultacyjnej amerykańskiego instytutu naukowo-badawczego RTI. Kierował tam projektami z zakresu zagospodarowania przestrzennego w ramach współpracy międzynarodowej, w tym przygotowywał i koordynował merytorycznie Projekt Karpacki, realizowany wspólnie z United Nations Environmental Programme UNEP (agenda ONZ z siedzibą w Wiedniu). Był to największy projekt z zakresu strategicznego planowania paneuropejskiego w programie Interreg IIIB CADSES. Dokument końcowy: VASICA – Visions and Strategies in the Carpathian Area, Protection and Sustainable Spatial Development of the Carpathians in the Transnational Framework, który Maciej

Borsa koordynował i współtworzył – stał się podstawą dalszej współpracy krajów członkowskich Konwencji Karpackiej.

W latach 2005-2007 podjął pracę w Ministerstwie Infrastruktury (potem nazwę zmieniono na Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa, później na Ministerstwo Budownictwa), jako zastępca dyrektora Departamentu Ładu Przestrzennego, następnie przekształconego w Departament Ładu Przestrzennego i Architektury. Odpowiadał tam za prowadzenie spraw z zakresu planowania regionalnego i współpracy międzynarodowej, w tym m.in.: przygotowanie i wdrażanie reformy systemu planowania przestrzennego w Polsce. W ramach działań ponadnarodowych pełnił w dalszym ciągu funkcje przewodniczącego Dwustronnych Komisji i Grup Roboczych ds. planowania na obszarach pograniczy Polski z Niemcami, Czechami, Rosją i Ukrainą oraz Grupy Roboczej ds. Planowania Przestrzeni Morskiej i Zintegrowanego Zarządzania Obszarami Przybrzeżnymi VASAB 2010. Nadzorował też działania Europejskiej Sieci Wiedzy o Miastach. Był głównym autorem i koordynatorem „Raportu o stanie zagospodarowania przestrzennego kraju”, przyjętego przez Radę Ministrów i przedstawionego Sejmowi w roku 2007. W latach 2007-2008 pełnił rolę doradcy ministra, odpowiadając za dział administracji państwowej – budownictwo, realizując zadania związane z przekształceniami systemu prawnego gospodarki przestrzennej i planowania przestrzennego oraz polityki miejskiej, w tym szczególnie współpracy z Unią Europejską i instytucjami naukowo-badawczymi.

W latach 2012–2014 był Dyrektorem Wojewódzkiego Biura Urbanistycznego we Wrocławiu – jednostki samorządu województwa dolnośląskiego. Dostrzegając konieczność zmian związanych z nowymi wyzwaniem planowania i zarządzania ponadlokalnego, zainicjował tam zmiany, które znacząco poszerzyły zakres działania Biura, a tym samym jego kompetencje i znaczenie w strukturach samorządu. Doprowadziło to do przekształcenia Biura w Instytut Rozwoju Terytorialnego (2013 r.). W ostatnich latach był także ekspertem Instytutu Rozwoju Miast i Regionów.

Równoległe z pracą w jednostkach administracji publicznej Maciej Borsa przez całe życie zawodowe związany był ze sferą akademicką. Jako wykładowca pracował od 1986 r. na Wydziale Architektury Politechniki Śląskiej, gdzie w roku 1996 uzyskał stopień doktora nauk technicznych, na podstawie rozprawy „Zagospodarowanie przestrzenne obszarów przygranicznych w okresie transformacji gospodarki nakazowej w rynkową na przykładzie granicy polsko-czeskiej”. W latach 2004-2005 kontynuował aktywność dydaktyczną w Wyższej Szkole Społeczno-Ekonomicznej w Warszawie na stanowisku adiunkta oraz od 2006 do 2016 r. w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. W tym czasie opracował trzy podręczniki z zakresu gospodarki i polityki przestrzennej oraz strategii rozwoju lokalnego i regionalnego oraz prowadził w tym zakresie wykłady w paśmie telewizyjnym EDUSAT. W wyniku tych doświadczeń przygotował i kierował realizacją cyklu programów telewizyjnych podnoszących świadomość wartości przestrzeni wśród uczniów szkół średnich i studentów (12 odcinków po 40 minut) – w ramach projektu międzynarodowego RAVE SPACE, prowadzonego przez Ministerstwo Środowiska Słowenii. Jednocześnie kontynuował wykłady w paśmie telewizyjnym EDUSAT.

W roku 2016 uzyskał stopień doktora habilitowanego w dyscyplinie architektura i urbanistyka na Wydziale Architektury Politechniki Wrocławskiej w oparciu o pracę pt. „Równowaga i partnerstwa w kształtowaniu przestrzeni”. Wkrótce potem został członkiem Społecznej Rady Wydziału Architektury, odpowiedzialnej za wspieranie wysokich standardów kształcenia.

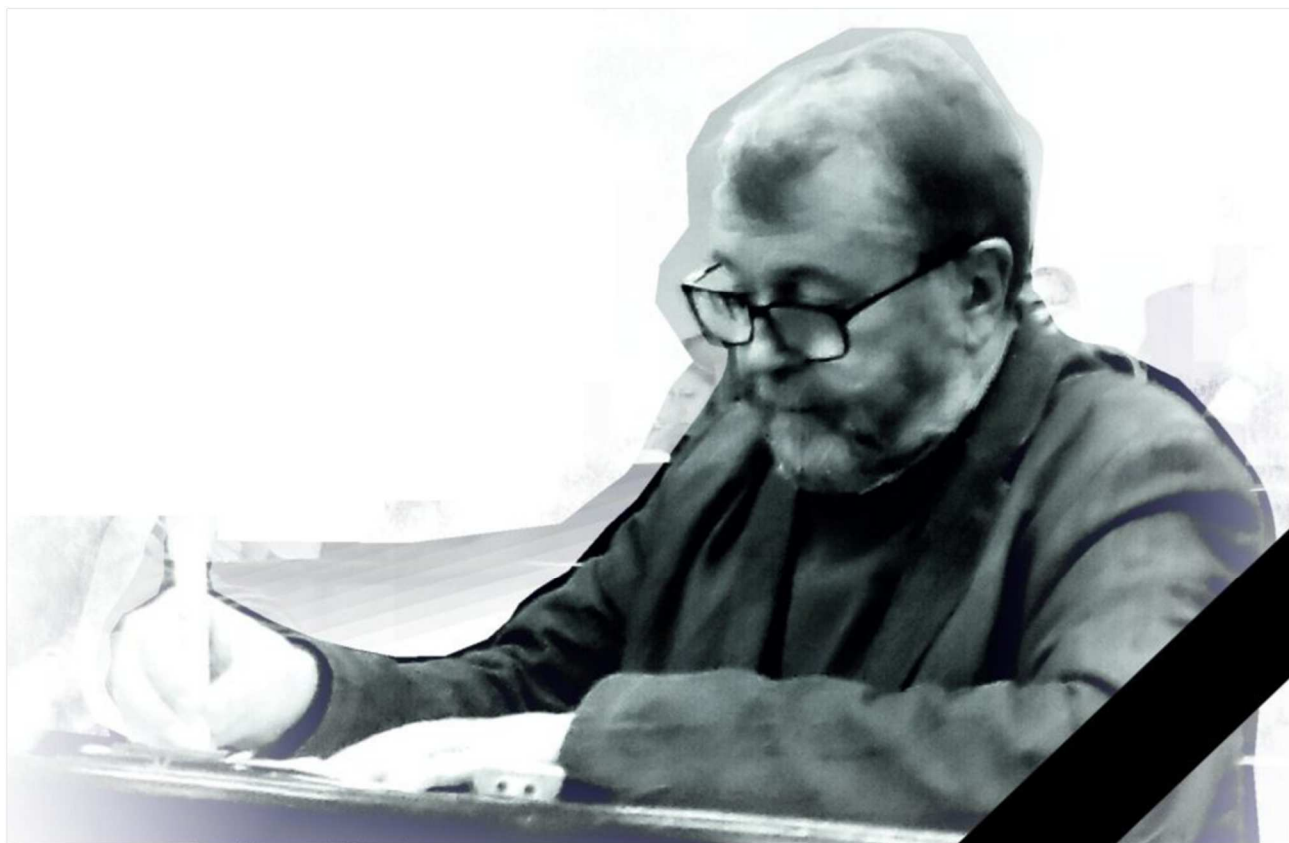
Od roku 2016 był profesorem nadzwyczajnym na Wydziale Architektury Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach (obecnie Akademii Śląskiej). Aktywnie współpracował z Komitetem Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN – do 2018 roku, przez dwie kadencje, był Członkiem Zespołu zadaniowego ds. Obszarów Miejskich i Metropolitalnych.

Był autorem wielu znaczących publikacji naukowych i popularnonaukowych w języku polskim i angielskim, nadzwyczaj cenionym i chętnie zapraszany prelegentem i moderatorem na niezliczonych konferencjach i kongresach naukowych w kraju i za granicą. Na emeryturze planował on wydać podręcznik z zakresu planowania i projektowania urbanistycznego, który w formie nieoficjalnej stał się przewodnikiem dla co najmniej kilkunastu pokoleń urbanistów. Pomimo zakończenia prowadzenia swojej strony internetowej, przez wiele lat kontaktowali się z nim nauczyciele akademicy z całej Polski. Dzięki jego felietonom w Przeglądzie Komunalnym a później w zwartej publikacji pt. Miasto, polityka, planowanie 2021, w napisanej we współautorstwie z kol. Tadeuszem Markowski, trudna problematyka planowania przestrzennego stawała się dostępna przeciętnemu czytelnikowi.

Kol. Maciej Borsa posiadał też niezaprzeczalną żyłkę społecznikowską. Przez ponad 36 lat był członkiem Towarzystwa Urbanistów Polskich. W latach 2009-2015 pełnił funkcję prezesa Oddziału katowickiego (obecnie „śląskiego”) Towarzystwa Urbanistów Polskich, a od roku 2015 funkcję wiceprezesa Towarzystwa Urbanistów Polskich i Przewodniczącego Komisji Rzecznawców tego towarzystwa. Jako Wiceprezes Towarzystwa, był współinicjatorem zacieśniania współpracy TUP i KPZK PAN (m.in. współwydawania Biuletynu KPZK PAN oraz organizacji wspólnych debat i posiedzeń). Był również trenerem w projektach ministerialnych oraz jurorem licznych konkursów na najlepszą przestrzeń publiczną. W 2022 roku odznaczono go Złotą Odznaką Honorową członka Towarzystwa Urbanistów Polskich.

Był orędownikiem i propagatorem partycypacji społecznej. Chętnie współpracował z niezliczonymi samorządami i organizacjami pozarządowymi w Polsce na rzecz budowania konsensusu i lepszej przestrzeni miejskiej. Spopularyzował w Polsce m.in. brytyjską metodę partycypacji Planning for Real.

Poza bogatą karierą zawodową i społeczną Maciej Borsa był człowiekiem wielu prywatnych pasji. Jego życie wypełniały między innymi muzyka, żeglarstwo, fotografia oraz majsterkowanie. Te zainteresowania nie tylko uzupełniają jego profesjonalne osiągnięcia, ale także odzwierciedlają jego wszechstronność i ciekawość świata. Maciej Borsa był człowiekiem nie tylko niezwykle wszechstronnym i kreatywnym. Był głęboko mądry. W nieprzeciętny i dla wielu nieosiągalny sposób, ze spokojem potrafił budować konsensus i znajdować wyjście nawet z najtrudniejszych sytuacji. Świetnie zarządzał zespołami, pokładając wielką ufność w młodych i obdarzając ich ogromną samodzielnością, ucząc w ten sposób zawodowej odpowiedzialności. Miał dar filozoficznego spojrzenia na ludzi i świat. Był wyrozumiały. Nie splamił się małostkowością czy zazdrością – w każdym człowieku i w każdej sytuacji dostrzegał potencjały i dobre strony. Jego dorobek i postać na stałe wpisała się w historię Towarzystwa Urbanistów Polskich. Odszedł w wieku 67 lat.

Redakcja techniczna: Witold Andrzejczak

Zamieszczone fotografie pochodzą z archiwum różnych instytucji oraz serwisów internetowych, a także od osób prywatnych.